

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра психології і туризму

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія української культури

спеціальність

035 Філологія

рівень вищої освіти

бакалавр

2022

Розробники :

Васильчук В.М., доктор історичних наук, професор, професор кафедри психології і туризму;

Гедін М.С., кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри психології і туризму

Метою дисципліни «Історія української культури» є ознайомлення здобувачів вищої освіти з теоретичними засадами курсу, витоками української культури, особливостями її історичного розвитку і основними здобутками, а також показати розмаїття проявів загально-цивілізаційних, мистецьких процесів та явищ в українській культурі, їх реєстрацію європейською й світовою спільнотою.

Предметом вивчення вузівського курсу «Історія української культури» є складний і багатогранний процес зародження і розвитку культури українського народу, його діяльності в культурній, політичній і духовній сферах діяльності з найдавніших часів до сьогодення.

Завданням вивчення дисципліни «Історія української культури» є теоретична та практична підготовка здобувачів вищої освіти з питань української культури, а також формування таких загальних і фахових компетентностей:

Курс «Історія української культури» для здобувачів вищої освіти складається з одного організаційного модуля: **Українська культура від найдавніших часів до початку XXI ст.** У ньому висвітлюються найвизначніші досягнення української культури, науки, освіти, військового мистецтва від найдавніших часів до сучасності.

Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану) - 3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі:

лекції – 30 год. самостійна робота – 60 год.

Програма навчальної дисципліни. Тематичний план занять

№ п / п	№ і назва теми (включно із темами, що винесені на самостійне опрацювання)	Кількість годин			
		Денна форма здобуття освіти			
		Разом	у тому числі		
лекції	семінарські / практичні заняття		самостійна робота		
<i>Змістовий модуль 1. Українська культура від найдавніших часів до початку XXI ст</i>					
1.	Тема 1. Теоретичні засади вивчення курсу історії української культури.	12	2	–	10
2.	Тема 2. Витоки української культури та її розвиток в період Давньоруської держави (давня та середньовічна доба).	16	6	–	10
3.	Тема 3. Українська культура (XV– перша половина XVII ст.).	16	6	–	10
4.	Тема 4. Українська культура доби Просвітництва (друга половина XVII - XVIIIст.).	14	4	–	10
5.	Тема 5. Українська культура в добу національного відродження (XIX – початок XX ст.).	16	6	–	10
6.	Тема 6. Культурний розвиток України в XX – на початку XXI століття.	16	6	–	10
	Разом годин за модулем 1	90	30	–	60
	Усього годин	90	30	–	60

**Перелік тем і зміст лекційних занять
з дисципліни
«Історія української культури»**

Тема 1. Предмет, мета і основні теоретичні засади вивчення курсу історії української культури (2 год).

Мета вивчення: ознайомлення з предметом, метою, теоретичними засадами вивчення курсу, його історіографією та джерельною основою.

Провідна ідея: показати місце української культури в загальносвітовому культурному контексті.

Ключова проблема: показати закономірний зв'язок дохристиянської культури з Русю. Простежити процес становлення і розквіту дохристиянської культури.

Основні питання:

1. Предмет, мета вивчення курсу.
2. Теоретико-методологічні аспекти курсу. Культура як продукт історичного процесу.
3. Україна у світовому культурному контексті.

Тема 2. Витоки української культури та її розвиток в період Давньоруської держави (давня та середньовічна доба) (6 год).

Мета вивчення: ознайомлення з проблемою зародження української культури та її розвитком у давню добу.

Провідна ідея: розкрити передумови формування української культури, простежити еволюцію побуту, звичаїв, релігійних вірувань, міфотворчості східних слов'ян, показати вплив християнства на культурний розвиток Русі; порівняти культурний розвиток Старокиївської держави та ранньофеодальних держав європейського світу, простежити розвиток культури в період політичної роздробленості Русі.

Ключова проблема: показати закономірний зв'язок язичницької культури з Русю. Простежити процес становлення і розквіту культури Київської держави, та її піднесення після запровадження християнства, розвиток давньоруської культури, порівняти з розвитком ранньофеодальних держав європейського світу.

Основні питання:

1. Дослов'янський період. Культура східних слов'ян. Дохристиянська доба.
2. Прийняття християнства і культурний розвиток давньої Русі.
3. Культурний фактор у формуванні моноетнічної державності українців.
4. Українська культура середньовіччя і європейський контекст.

Тема 3. Українська культура XV – першої половини XVII ст (6 год).

Мета вивчення: ознайомлення з культурним розвитком українських земель у складі Великого князівства Литовського і Речі Посполитої.

Провідна ідея: розкрити основні особливості духовного життя України, проаналізувати рецепцію гуманістичних і ренесансних ідей Реформації та Контрреформації, в Україні; простежити роль козацтва у національно-культурному процесі.

Ключова проблема: простежити перебіг культурного розвитку українських земель в складі Литовської держави і Речі Посполитої.

Основні питання:

1. Особливості культурного розвитку України у складі Литовської держави і Речі Посполитої.
2. Процеси проникнення гуманістичних і реформаційних ідей. Ренесансні тенденції в духовному просторі України.
3. Національно-культурне піднесення. Острозька школа і Києво-Могилянський колегіум, братські школи.
4. Роль козацтва у національно-культурному процесі.

Тема 4. Українська культура доби Просвітництва (друга пол. XVII – XVIII ст.) (4 год).

Мета вивчення: ознайомлення з основними поняття теми, її науковою періодизацією.

Провідна ідея: розкрити основні особливості староукраїнської барокової культури; охарактеризувати посилення секуляризації духовного життя; зміни в науковому і освітньому просторі під впливом ідеології “Віку Розуму”.

Ключова проблема: обґрунтування закономірності розвитку української культури у визначений історичний період; об’єктивно оцінити наслідки піднесення української культури, для українців і для європейського світу в цілому.

Основні питання:

1. Епоха Просвітництва в Європі й Україні. Суспільно-політичне, релігійне і культурне життя українців.
2. Бароко у матеріальній та духовній культурі України. “Козацьке бароко”.
3. Національно-культурне піднесення. Розвиток науки та освіти. Літературне життя. Розвиток образотворчого мистецтва та архітектури. Театр та музика.

Тема 5. Українська культура в добу національного відродження (XIX – поч. XX ст.) (6 год).

Мета вивчення: ознайомити з основними тенденціями розвитку української культури в зв’язку з процесом національно-культурного відродження України.

Провідна ідея: показати розвиток української культури в контексті суспільно-політичних трансформацій доби.

Ключова проблема: розкрити причини ліквідації української автономії, показати відмінності культурного розвитку Лівобережної і Правобережної

України у складі Російської, Польської та Австро-Угорської держав. Показати місце і роль українських станів у національно-культурному будівництві у ХІХ – поч. ХХ ст.)

Основні питання:

1. Класицизм та романтизм в українському літературному процесі.
2. Який вплив на духовний розвиток українців мали революції в Європі, як вони позначилися на розвитку української науки, літератури, мистецтва.
3. Масонство, декабристський рух, поширення волелюбних ідей в українському суспільстві.

Тема 6. Культурний розвиток України в ХХ – на початку ХХІ ст. (6 год)

Мета вивчення: ознайомити з особливостями розвитку української культури доби національно-визвольних змагань, панування тоталітарного режиму та відновлення української державності.

Провідна ідея: показати роль культури в процесі боротьби за збереження національної ідентичності українського народу, відродженні державності; з'ясувати основні тенденції розвитку сучасної української культури.

Ключова проблема: розкрити причини розвитку української культури в період Першої світової війни й національно-визвольних змагань 1917 – 1920 рр., показати відмінності культурного розвитку Радянської України і західної України в ХХ ст. проаналізувати основні етапи розвитку української культури в сучасний період.

Основні питання:

1. Українська культура доби національно-визвольних змагань.
2. Політика коренізації і духовне життя в Україні.
3. Українська культура в умовах радянського тоталітаризму.
4. Українська культура в незалежній Україні: проблеми та перспективи розвитку.
5. Національно-культурне життя українців за рубежом

Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Система модульно-рейтингового контролю результатів навчання здобувачів має таку структуру:

№ з/п	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності студента	Максимальна кількість балів
-------	-----------------------------	-------------------------------------	-----------------------------

1.	Передбачений підсумковий контроль – залік. Передбачений вид навчальних занять – лише лекційні	1. Модульна контрольна робота (МКР)	100 (якщо передбачений підсумковий контроль – залік)
----	--	-------------------------------------	---

Підсумковий контроль **Залік**

Дисципліни, з яких передбачено лише лекційні заняття і підсумковий контроль у формі заліку, оцінюються таким чином. Вивчення кожної зазначеної дисципліни завершується виконанням здобувачами модульної контрольної роботи, під час якої перевіряється засвоєння здобувачами **всього** програмного матеріалу курсу, винесеного як на аудиторну, так і на самостійну роботу. Модульна контрольна робота (МКР) оцінюється у 100-бальній шкалі. Для цього кожне питання МКР оцінюється у 4-бальній шкалі (“відмінно” (“5”), “добре” (“4”), “задовільно” (“3”), “незадовільно” (“2”)), потім встановлюється середнє арифметичне з цих оцінок з округленням до десятої частки. Середньоарифметичне значення помножується на **20**. Результат є семестровим рейтинговим балом у 100-бальній шкалі, якому відповідає оцінка за шкалою ЄКТС:

90 – 100 балів	–	A	} зараховано
82 – 89 балів	–	B	
75 – 81 бал	–	C	
66 – 74 бали	–	D	
60 – 65 балів	–	E	
59 балів і нижче	–	FX.	

За рішенням кафедри кожне з питань модульної контрольної роботи з дисциплін, з яких передбачено лише лекційні заняття і підсумковий контроль у формі заліку, може оцінюватися у багатобальній системі (**максимум 100 балів за всю модульну контрольну роботу**).

Здобувачі, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **60 і вище**, отримують оцінку “**зараховано**” і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку. Здобувачі, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **59 і нижче**, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється оцінка “**зараховано**” в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – **E** та бал **60**. Якщо здобувач під час заліку отримав оцінку “**не зараховано**”, то йому у відомість обліку успішності виставляється оцінка “**не зараховано**” в національній шкалі, оцінка **FX** – у шкалі ЄКТС та його підсумковий рейтинговий бал за дисципліну.

В умовах **дистанційного навчання** здобувачі складають залік в **он-лайн режимі** на інформаційній платформі Microsoft Office Teams в реальному часі

відповідно до розкладу заліково-екзаменаційної сесії, складеного деканатом факультету. Обов'язковою умовою складання заліку є підключення з відеозв'язком (з персонального комп'ютера, телефону або іншого пристрою). Під час приєднання здобувача вищої освіти до онлайн конференції він / вона для ідентифікації обов'язково має показати свій студентський квиток, залікову книжку або інший документ, що посвідчує особу.

Процес проведення заліку передбачає співбесіду викладача з кожним здобувачем за питаннями підсумкового контролю (додаються). Надання часу для підготовки до відповіді не передбачається.

Під час складання заліку має здійснюватися відеозаписвідповідей здобувачів (з обов'язковим інформуванням про це здобувачів передпочатком заліку) з подальшим збереженням цих записів. Здобувачі мають дотримуватися усіх вимог академічної доброчесності. У разі їх порушення викладач припиняє процедуру прийняття заліку у здобувача та виставляє 0 балів.

Критерії оцінювання заліку:

№ з/п	Критерії оцінювання	Шкала оцінювання	
		«зараховано»	«не зараховано»
1.	Відповідність змісту	Відповідь здобувача повністю відповідає змісту питання. Основні проблеми розкриті чітко та в повній мірі.	Відповідь здобувача лише частково відповідає / не відповідає змісту питання. Основні проблеми визначено нечітко / не визначено.
2.	Повнота і ґрунтовність викладу	Основні питання розкриті повністю і ґрунтовно.	Основні питання розкриті лише частково і без належної глибини / зовсім не розкриті.
3.	Термінологічна коректність	Здобувач вільно й коректно користується понятійно-категоріальним апаратом дисципліни.	Здобувач майже не користується термінологією.

Оцінка «зараховано» виставляється за умови, якщо відповідь здобувача в повній мірі відповідає всім зазначеним критеріям.

Оцінка «не зараховано» виставляється за умови, якщо відповідь здобувача не відповідає хоча б одному із зазначених критеріїв.

Шкала відповідності оцінок

Оцінка в національній шкалі («зараховано», «не зараховано») та оцінка в шкалі ЄКТС виставляються на підставі семестрового рейтингового бала здобувача за дисципліну у такий спосіб:

90 – 100 балів	–	A	} зараховано
82 – 89 балів	–	B	
75 – 81 бал	–	C	
66 – 74 бали	–	D	
60 – 65 балів	–	E	
59 балів і нижче	–	FX	– не зараховано.

Умови допуску до семестрового заліку

При розв'язанні питання про допуск здобувачів вищої освіти до заліку з дисципліни «Історія української культури» враховується виконання ними вимог навчального плану і графіка навчального процесу. Здобувачі вищої освіти мають відпрацювати всі пропущені аудиторні заняття з дисципліни «Історія української культури». Здобувач вважається **допущеним до семестрового заліку**, якщо він **виконав усі види робіт**, що передбачені робочою програмою дисципліни.

Вимоги до виконання позааудиторної самостійної роботи

Позааудиторна самостійна робота передбачає такі види :

а) написання рефератів

Одним з найпоширеніших видів індивідуальних завдань для студентів є написання реферату (від лат. *refere* – доповідати) – письмової роботи науково-дослідницького характеру, в якій досить стисло, оглядово викладається сутність певного наукового питання (за іншим визначенням, реферат – це письмовий аналіз теми).

Головним завданням цього виду самостійної роботи є формування у студентів початкових вмінь і навичок наукового дослідження.

Робота над рефератом має бути послідовною, з чітким урахуванням її головних етапів, які передбачають: обрання теми дослідження, складання плану реферату, виявлення джерельно-історіографічної бази обраної проблеми, конспектування літератури і підбір цитат, які необхідно виписувати точно (а іноді й дослівно), із зазначенням сторінок розташування в тексті, власне написання реферативного дослідження.

Як правило, обсяг рукописного реферату – 12-15 стор.; друкованого тексту – 12-15 стор. (14 кегель, через один інтервал, Times New Roman); Береги – 2 см згори і на долі, 2,5 – ліворуч, 1,5 – праворуч. Посторінкові посилання 12 кеглем (із зазначенням автора, його ініціалів, назви праці, місця і року її видання, сторінки).

б) доповідь у формі мультимедійної презентації

Мультимедійна презентація урізноманітнює навчальний процес, підвищує продуктивність навчальної роботи, дає можливість урахувати особливості конкретної аудиторії та кожного окремого слухача.

Загальні вимоги до мультимедійної презентації:

У презентації має бути не менше 10 слайдів. Перший слайд – це титульний, на якому слід представити: назву презентації, прізвище та ініціали доповідача. На наступних слайдах розміщується зміст презентації.

Під час представлення інформації в мультимедійній презентації кожен слайд має відображати одну думку. Текст має складатися з коротких слів та простих речень, слід використовувати короткі слова та речення. Рядок має містити 6-8 слів. Зводять до мінімуму кількість прийменників, прикметників, прислівників.

Заголовки слайдів мають привертати увагу аудиторії та узагальнювати основні положення слайду. Усі слайди презентації мають бути витримані в одному стилі. Краще обирати горизонтальне розміщення інформації. Не варто перевантажувати слайд інформацією (одночасно запам'ятовується не більше 3-х фактів, висновків, визначень). Найбільша ефективність досягається тоді, коли ключові пункти відтворюються по одному на кожному окремому слайді. Слайди мають містити узагальнюючу інформацію з обраної студентом тематики. Можна використати різні підходи – текст, малюнки, блоки зі стрілками, таблиці тощо. Якщо на слайді розміщено зображення, то надпис розміщується під ним. Рекомендовано виділяти головне у тексті іншим кольором (бажано в єдиному стилі). Оптимальний розмір шрифту – 16. Розмір для заголовків та титулів – 22 або 24.

Список літератури формується у наступному порядку: 1. спочатку вказуються прізвища (в алфавітному порядку) та ініціали або назва збірки чи підручника. 2. вказується назва джерела (без лапок). 3. вказується місце видання. 4. через двокрапку вказується видавництво (без лапок). 5. після коми ставиться рік видання.

Наприклад : Битяк Ю. П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади: монографія. Харків: Право, 2005. 304 с.

в) творче завдання у формі есе.

Есе – самостійна творча робота з обраної студентами тематики. Мета есе полягає в розвитку навичок самостійного творчого мислення й письмового послідовного викладу власних думок. Есе дозволяє авторові навчитися чітко й грамотно формулювати думки, структурувати інформацію, використовувати основні категорії аналізу, виділяти причиново-наслідкові зв'язки, аргументувати висновки; володіти науковим стилем мовлення.

Загальні вимоги до есе:

Есе має містити чіткий виклад суті поставленої проблеми, включати самостійно проведений аналіз цієї проблеми, а також висновки, що

узагальнюють авторську позицію з поставленої проблеми. **Обсяг есе – 2-3 сторінки формату А 4** друкованого або рукописного тексту.

Рекомендована структура есе:

Титульний аркуш

Вступ: місія студента щодо розгляду теми есе, обґрунтування вибору цієї теми.

Під час визначення мети та завдань роботи важливо правильно сформулювати питання, на які ви збираєтеся знайти відповідь у ході свого дослідження. При роботі над вступом можуть допомогти відповіді на такі питання: «Чи потрібно давати визначення термінам, що використані в темі есе?», «Чому тема, яку я розкриваю, є актуальною на сьогоднішній день?», «Які поняття будуть залучені в мої міркування?» тощо.

Основна частина: теоретичні основи обраної проблеми й виклад основного питання.

Ця частина припускає розвиток аргументації й аналізу, а також обґрунтування їх, виходячи з наявних даних, інших аргументів і позицій щодо питання. У цьому полягає основний зміст есе й це являє собою головні труднощі. Тому важливе значення мають підзаголовки, на основі яких здійснюється структурування аргументації; саме тут необхідно обґрунтувати (логічно, використовуючи міркування) пропоновану тезу.

Висновок: узагальнення й аргументовані висновки до теми.

Підсумовує есе або ще раз вносить пояснення, підкріплює зміст і значення викладеного в основній частині. Висновок може містити такий дуже важливий, що доповнює есе, елемент як рекомендація на застосування дослідження, на розвиток взаємозв'язків з іншими проблемами.

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи

дотримані всі вимоги до написання позааудиторної самостійної роботи: позначені проблема й обґрунтована її актуальність, зроблений аналіз різних точок зору на проблему й логічно викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення, дані правильні відповіді на додаткові питання.	8-9-10 балів
дотримані основні вимоги до написання позааудиторної самостійної роботи, тема розкрита достатньо повно, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення. Водночас допущені деякі недоліки: не обґрунтовано актуальність теми, сформульовані висновки не чіткі, наявні певні неточності у	6-7 балів

викладенні матеріалу.	
значне недотримання вимог до написання позааудиторної самостійної роботи. Зокрема: тема розкрита лише частково, допущені фактичні помилки в змісті позааудиторної самостійної роботи, відсутній висновок, не витриманий обсяг самостійної роботи; є недоліки в оформленні.	3-4-5 балів
тема позааудиторної самостійної роботи не розкрита, виявляється істотне нерозуміння проблеми, не витриманий обсяг самостійної роботи; самостійна робота оформлена не правильно.	1-2 балів
Невиконання здобувачем вищої освіти позааудиторної самостійної роботи	0 балів

Модульна контрольна робота

Модульна контрольна робота є складником семестрового рейтингу. Наприкінці семестру всі здобувачі вищої освіти виконують модульні контрольні роботи з усіх дисциплін.

До кожного варіанта модульної контрольної роботи входить по три питання, що відповідають репродуктивному (рівень А), алгоритмічному (рівень В) й творчому (рівень С) рівням складності.

Зразок модульної контрольної роботи

Варіант № 8

1. Пам'ятки античної культури в Північному Причорномор'ї (рівень А).
Максимальна кількість балів – 20.
2. Портретне малярство другої половини XVI – першої половини XVII ст. (Рівень В).
Максимальна кількість балів – 30.
3. Проаналізуйте творчість українських композиторів Л.Ревуцького, Б. Лятошинського, В. Косенка, М. Вериковського, К. Богуславського, В.Барвінського, Д. Січинського (Рівень С).
Максимальна кількість балів – 50.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи:

Питання репродуктивного рівня (рівень А). Максимальна кількість балів – **20.**

16-20 балів – виставляються за бездоганну відповідь.

11-15 балів – виставляються за повну відповідь, але в ній допущені деякі неточності, що не мають істотного значення.

6-10 балів – виставляються за неповну відповідь, в якій багато неточностей.

1-5 балів – виставляються за схематичну відповідь, в якій багато фактологічних помилок.

0 балів – виставляються за відсутності відповіді, або за відповідь, що не відповідає змісту завдання.

Питання алгоритмічного рівня (рівень В). Максимальна кількість балів – **30**.

25-30 балів – виставляються за умови досконалого орієнтування у змісті понять, що висвітлюються, безпомилкового знання фактологічного матеріалу.

18-24 бали – виставляються за умови в цілому правильного висвітлення питання.

12-17 балів – виставляються за умови загального орієнтування в змісті проблеми.

6-11 балів – виставляються за умови неповного, поверхового розкриття змісту проблеми.

1-5 балів – виставляються за умови загального орієнтування в змісті проблеми з суттєвими помилками її розкриття.

0 балів – виставляються за відсутності відповіді, або за відповідь, що не відповідає змісту завдання.

Питання творчого рівня (рівень С). Максимальна кількість балів – **50**.

45-50 балів – виставляються за вичерпну, змістовну, логічну та послідовну за викладом відповідь, що містить самостійні судження та демонструє здатність творчого розв'язання поставлених завдань.

39-44 балів – виставляються за вичерпну, змістовну, логічну та послідовну за викладом відповідь.

33-38 балів – виставляються за умови, що відповідь правильна, змістовна, послідовна, але містить незначні недоліки у викладі теоретичного підґрунтя.

24-32 бали – виставляються за умови, що відповідь правильна, але містить незначні недоліки, рівень самостійності в судженнях недостатній.

16-23 бали – виставляються за умови, що відповідь неповна, схематична; рівень самостійності в судженнях недостатній.

8-15 балів – виставляються за умови, якщо у відповіді є неточності та помилки у розкритті проблеми; рівень самостійності в судженнях недостатній.

1-7 балів – виставляються за умови, відсутності вичерпної відповіді на питання; наявності значної кількості неточностей і фактологічних помилок, що свідчить про поверховість знань студента.

0 балів – виставляються за відсутності відповіді, або за відповідь, що не відповідає змісту завдань.

Модульна контрольна робота виконується протягом двох академічних годин (1 година 20 хвилин)). Максимальний рейтинг здобувача вищої освіти за виконання модульної контрольної роботи становить 100 балів.

Орієнтовні питання до модульної контрольної роботи і заліку з дисципліни «Історія української культури»

1. Теоретико-методологічні аспекти курсу “Історія української культури”.
2. Українська культура як історичний феномен: загальна характеристика.
3. Предмет і завдання курсу “Історія української культури”, його місце в системі дисциплін вищих навчальних закладів України.
4. Культурно-еволюційні процеси на території України в доісторичні часи.
5. Художній метал скіфів: пам’ятки з курганів Чортомлик, Куль-Оба, Солоха, Товста Могила.
6. Пам’ятки античної культури в Північному Причорномор’ї.
7. Язичництво: питання його розквіту і занепаду в українській традиційній культурі.
8. Стародавня культура східних слов’ян.
9. Міфологія східнослов’янських племен.
10. Освіта в середньовічній Русі.
11. Писемність в середньовічній Русі.
12. Наукові знання в середньовічній Русі.
13. Архітектура середньовічної Русі.
14. Музичне мистецтво в середньовічній Русі.
15. Іконопис у середньовічній Русі.
16. Церква та її роль у культурному житті Київської Русі.
17. Внесок Ярослава Мудрого в розвиток культури.
18. “Повчання дітям” Володимира Мономаха.
19. Культура Галицько-Волинської Русі. Її міські центри (Галич, Львів, Звенигород) та їхня архітектура.
20. Особливості архітектури Галицько-Волинського князівства.
21. Вплив Київської Русі на розвиток культури сусідніх країн.
22. Монголо-татарська навала та її наслідки для культурного розвитку Русі.
23. Вплив культури Київської Русі на життя Литовського князівства.
24. Становище Української культури в Литовській державі.
25. Еволюція української церкви в XIV-XV ст. Київська, Галицька, Литовська та Московська митрополії.
26. Історія Української Греко-Католицької Церкви в XVI-XVIII ст.

27. Оборонна архітектура XIV – XVI ст. Луцький, Кам'янець-Подільський, Хотинський замки, Білгород-Дністровська фортеця.
28. Каплиця Кампанів і каплиця Боїмів у Львові – шедеври скульптурного різьблення.
29. Перші слов'янські книгодрукарі (Ш. Фіоль, Вукович, Ф. Скорина). Іван Федоров – український першодрукар ("Апостол", Острозька Біблія та ін.).
30. Портретне малярство другої половини XVI – першої половини XVII ст.
31. Роль братств та братських шкіл в українській культурі.
32. Львівська братська школа та її роль у піднесенні національної самосвідомості українців.
33. Острозька академія і братські школи.
34. Діяльність митрополита Петра Могили.
35. Військове мистецтво козаків. Козацькій міф в українській культурі.
36. Особливості пісенно-поетичної творчості козацької доби. Кобзарство.
37. Реформація та Контрреформація в Європі та їхній вплив на культуру українства.
38. Українське православ'я в часи козаччини (XVI-XVIII ст.). Початок його русифікації.
39. Могилянська доба і Києво-Могилянська академія.
40. Козацьке бароко як самобутнє культурне явище українців.
41. Віршова сатира, історична драма, інтермедія, вертепна драма.
42. Прояви бароко в живописі (М. Петрахович, І. Руткович), розвиток парсунного портрету і гравюри.
43. Особливості та пам'ятки барокової архітектури.
44. Розвиток української історичної науки. "Синопис" (1674) І. Гізеля. "Четъї-Мінеї" Д. Туптала.
45. Львівський університет (1661) та його роль у розвитку освіти і науки в Галичині.
46. Культурологічна і просвітницька діяльність Івана Мазепи.
47. Перша в Європі Конституція Пилипа Орлика та її роль у розвитку української та європейської політичної культури.
48. Ораторсько-проповідницька проза, мемуарно-історичні твори, козацькі літописи Самовидця, Г. Граб'янки, С. Величка.
49. Вплив української культури ранньомодерного часу на розвиток культурних процесів у Росії: Стефан Яворський, Феофан Прокопович.
50. Григорій Сковорода — просвітитель, філософ і поет.
51. Іван Котляревський і початки "українського відродження".
52. Роль Харківського університету у відродженецькому процесі XIX ст.
53. Початки галицького відродження. Творчість Маркіяна Шашкевича. "Руська трійця", "Русалка Дністровая".
54. Тарас Шевченко як ідеолог та провідник українського відродження.
55. Будівництво садибно-паркових комплексів: «Софіївка» в Умані, «Олександрія» у Білій Церкві.

- 56.Українська культура ХІХ ст. між західництвом та слов'янофільством.
- 57.Перший професійний історик України Микола Костомаров.
- 58.Життя і творчість Пантелеймона Куліша.
- 59.Перший український політолог Михайло Драгоманов.
- 60.Розвиток національної самосвідомості українців у 50-60-х рр. Громади.
- 61.Валуївський циркуляр та Емський указ 1876 р. та їх наслідки.
- 62.Народницький період на західноукраїнських землях. Культурне зростання Галичини в 40-80-х рр.
- 63.Наукове товариство ім.Т.Г. Шевченка (1873) і значення його діяльності.
- 64.Художня творчість М.Пимоненка, С.Васильківського, М.Самокиша, І. Їжакевича, І.Труша.
- 65.Творчість О. Мурашка, М. Бурачека в контексті української та європейської культури
- 66.Г. Нарбут і його мистецька школа.
- 67.Шкільництво і освіта в другій половині ХІХ ст. Наукове товариство ім. Т.Шевченка, його видавнича діяльність.
- 68.Творчість українських митців — зачинателів нових течій у світовому мистецтві (О. Архипенко, К. Малевич, О. Богомазов, В. Пальмов, М. Бойчук).
- 69.Модерна українська література. І. Франко. Неоромантики. Український літературний експресіонізм.
- 70.М.Грушевський і його роль у розвитку української національної культури.
- 71.Українська музична культура в другій половині ХІХ ст. Микола Лисенко.
- 72.Особливості культурного розвитку Галичини у першій половині ХХ ст.
- 73.Культурне життя в Україні доби революції 1917-1921 рр.
- 74.Культурний рух періоду Центральної Ради.
- 75.Внесок Івана Огієнка в українську культуру.
- 76.Створення української вищої школи в період Гетьманату П.Скоропадського.
- 77.Створення Української Академії наук, наукові досягнення В. Вернадського, Д. Багалія, М. Кашенка, О. Фоміна та ін.
- 78.Філософська та суспільно-політична думка (В. Винниченко, В. Зеньковський, Д.Донцов, В. Липинський).
- 79.Українці в умовах становлення та розвитку радянської культури. Проблема ідентичності.
- 80.Суперечливість культурного процесу в Україні на поч. 20-х рр.
- 81.Українізація та її значення для культурного процесу в 20-х рр. ХХ ст.
- 82.Література і театр в умовах радянського мистецького життя.
- 83.Пам'ятники Т.Шевченкові 1920-1930-х рр. в Україні – причини і передумови встановлення.
- 84.Мистецькі спілки 1920-1930-х років в Україні та їхній вплив на розвиток

українського мистецтва.

85. Літературні процеси в Україні. Діяльність літературних об'єднань "Плуг", "Гарт", "Валліте", "Молодняк" та ін.

86. Творчість українських композиторів: Л. Ревуцького, Б. Лятошинського, В. Косенка, М. Вериковського, Г. Хоткевича, К. Богуславського та ін.

87. Досягнення в театральному мистецтві та кіно (Лесь Курбас, О. Довженко), театр "Березіль".

88. Український мистецький авангард та його доля в 30-ті роки.

89. Львів - центр культурного життя Західної України в міжвоєнний період. Стрілецький епос.

90. Літературні групи Галичини та їх представники в міжвоєнний період.

91. Українське образотворче мистецтво Галичини: Іван Трупі, Олекса Новаківський, Петро Холодний.

92. Музичне і театральне життя. Станіслав Людкевич.

93. Українська історична школа (Київська і Львівська) та історико культурологічна думка в Україні й українській діаспорі. М. Грушевський, І. Крип'якевич, Д. Дорошенко.

94. Репресивні акції сталінізму та їх трагічний вплив на розвиток української національної культури 20-50-х рр.

95. Український культурний процес в еміграції. Українська культура 50-70-х рр.

96. Наука та освіта, преса і радіо, театр і кіно, образотворче мистецтво під час Другої світової війни.

97. Особливості архітектури та образотворчого мистецтва повоєнних часів.

98. Творчість українських композиторів Л. Ревуцького, Б. Лятошинського, В. Косенка, М. Вериковського, К. Богуславського, В. Барвінського, Д. Січинського.

99. Тоталітаризм і українська культура 50-80-х років ХХ ст.

100. Дві системи в українській музиці 50-60-х років. Б. Лятошинський та його школа.

101. Звинувачення в "українському націоналізмі" О. Вишні та В. Сосюри (вірш "Любіть Україну", 1951).

102. Творчість П. Тичини.

103. Творчий доробок М. Рильського.

104. Поява нових творів літератури і драматургії (А. Малишко, О. Гончар, М. Бажан, Остап Вишня та ін.).

105. Творчість композиторів Г. Майбороди, С. Людкевича та ін.

106. "Шістдесятники" у боротьбі за національно-культурне відродження України.

107. Творчість В. Стуса.

108. Розквіт музично-естрадного мистецтва (В. Івасюк, Н. Яремчук, С. Ротару, В. Зінкевич та ін.).

109. Кіномистецтво радянської України.

110. "Поетичне кіно": С. Параджанов, Ю. Ілленко.

111. Традиції українського народного живопису у творах Т. Яблонської та

В. Зарецького.

112. Національна складова трансформації української культури на радянський манер.

113. Історія радянської повсякденності в Україні: звичаї, манери, побутові практики.

114. Українська культура в роки кризи радянської системи та політики “перебудови”.

115. Культурні процеси в Україні після 1991 р.

116. Українці на зламі культурних епох (рубіж ХХ і ХХІ ст.). Постмодерн і українство.

117. Українське суспільство і проблема співіснування субкультур на сучасному етапі.

118. Українська культура в умовах глобалізаційних викликів та перспективи її подальшої трансформації.

119. Основи законодавства про культуру, мови, освіту в незалежній Україні

Рекомендовані джерела

Базова література:

1. Білик Б. Етнокультурологія: поняття і терміни: довідник. Київ: Державна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2017. 112 с.
2. Бойко О. Українська та зарубіжна культура: культури стародавнього світу. Курс лекцій: Навч. посібник. Харків: Кондор, 2002. 365 с.
3. Виткалов В. Українська культура в добу глобалізації. Лекції. Київ : Вища школа, 2010. 463 с.
4. Історія та культура України: навчальний посібник / уклад. Дедурін Г. Г., Іванов С. Ю., Чорний І. В., Харків: ХНУВС, 2017. 108 с.
5. Кордон М. Українська та зарубіжна культура. Підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 584 с.
6. Шейко В. Історія української культури : навчальний посібник. Київ: Кондор, 2010. 360 с.

Додаткова література:

7. Гатальська С. Філософія культури: Підручник для студ. вищих навч. закл. Київ: Либідь, 2005. 328 с.
8. Соловійова Ю. О., Мкртчян О. А. Українське мистецтво в історичному вимірі. Навчально- методичний посібник / Ю.О. Соловійова, О.А. Мкртчян. Харків : Точка, 2017. 89 с.
9. Меднікова Г. Українська і зарубіжна культура ХХ століття: Навч. посібник. Київ: Знання, 2014. 324 с.

10. Задорожний В., Кундрат Ю. Курс історії української культури (IX – початок XXI ст.): Навч. посібник для студентів-україністів. Ужгород: Гражда, 2009. 234 с.

11. Попович М. Нарис історії культури України: Навчальний посібник. Київ: АртЕк, 2001. 728 с.

11. Інформаційні ресурси:

1. Освітній онлайн-ресурс <http://litmisto.org.ua/>
2. Електронна бібліотека «Культура України» <http://www.elib.nplu.org>
3. <http://izbornyk.org.ua/> – бібліотека текстів з історії української культури, першоджерела з історії української літератури та мови, історії України.
4. <http://poetry.uazone.net/> – бібліотека української поезії
5. <http://elib.nplu.org/> – бібліотека «Культура України»
6. <http://mari.kiev.ua/> – Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України
7. <http://etnolog.org.ua/> – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАНУ
8. <http://k-ua.net/> – сайт «Культура України».
9. http://kultura.ho.ua/books_ku.htm – Культурологічна бібліотека

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання якого передбачає навчальна дисципліна

Мультимедійне обладнання; програми Microsoft Word, Microsoft Power Point, додатки платформи для дистанційного навчання Microsoft Office 365.